

Til erhvervsminister Brian Mikkelsen
min@em.dk

24. november 2017

Dok. 172076

Kære Brian Mikkelsen

Økonomisk Ugebrev har i en række numre (bl.a. nr. 29 fra 17. september 2017, nr. 30 fra 24. september 2017 og nr. 32 fra 8. oktober 2017) sammen med Jyllands-Posten sat fokus på et forslag fra tre økonomi-professorer om, at Nykreditkoncernen bør vælge en forretningsmodel, hvor kunderne skal stille med aktiekapital til koncernen ved optagelse af realkreditlån.

Vi skriver til dig, fordi modellen – og især Finanstilsynets reaktion på den – rejser nogle grundlæggende store (!) bekymringer hos os.

Selve modellen går ud på, at Nykredit som koncern skal rejse kapital ved at opfordre kunderne til at købe aktier i Nykredit, samtidig med at kunderne får stillet et mere fordelagtigt realkreditlån. Helt konkret er det foreslået, at kunderne skal have 1,5 % af lånebeløbet udbetalt i aktier i Nykredit. Alternativt skal kunden låne 1,5 % af lånebeløbet i et pengeinstitut til køb af aktierne. Aktierne vil til gengæld give en rabat på bidragssatsen på realkreditlånet og på den måde være økonomisk attraktivt for kunderne.

Det kan give nogle meget uheldige følgevirkninger, som vi ellers lærte vigtigheden af at begrænse i forbindelse med finanskrisen:

- Det sætter Nykredits og Totalkredits rådgivere i en uholdbar dobbeltrolle, hvor de både skal sælge egne aktier og samtidig rådgive kunderne om deres privatøkonomiske forhold.
- Ikke mindst finder vi det uheldigt, at Nykredit både skal råde kunderne til at købe koncernens egne aktier og lånefinansiere dette køb.
- Aktierne er kun omsættelige, hvis andre kunder ønsker at købe dem. Det kan skabe en indlåsning af kunder, som ellers ønsker at opsige deres lån, eller tvinge dem til at sælge med tab. Vi har set en række garantsparekasser lukke for indfrielse af garantkapital efter finanskrisen. Herudover kan det hæmme mobiliteten på realkreditmarkedet, som i forvejen har behov for at blive forbedret.

Vi er derfor bekymrede over, at selve modellen har potentielt skadelige konsekvenser for forbrugerne og for stabiliteten i den finansielle sektor som sådan.

Hele konstruktionen leder unægteligt tankerne hen på Roskilde Bank, og det var derfor også vores opfattelse, at der var sat en stopper for en sådan model med lovgivningen og opstramningen af reglerne, der fulgte i kølvandet på skandalen om denne bank.

Derfor er vi meget forundrede over Finanstilsynets syn på denne sag, som det fremgår af Økonomisk Ugebrev (nr. 32 –8. oktober 2017, side 8):

”Det helt afgørende stridspunkt er, hvem der må finansiere køb af aktier i Nykredit A/S (tidligere Nykredit Holding). Her er der i modellen (beskrevet i ØU nr. 29 og 30) lagt op til, at det enten er låntageren selv, eller hvis låntageren ikke selv har pengene, så et pengeinstitut, der dog ikke må være Nykredit Bank.

I modellen er det af forsigtighedshensyn antaget, at pengene til aktiekøb ikke må komme fra Nykreditkoncernen. Denne antagelse er baseret på, at der kan være en risiko for, at det vil støde sammen med nogle regler i Lov om finansielle virksomheder. Der er dels tale om dele af § 46, som er den såkaldte Roskilde Bank-regel, og dels tale om § 43, som vedrører god skik.

Nykreditkoncernen meldte således bl.a. ud, at man som finansielt institut ikke må låne penge ud til kundernes køb af egne aktier. Johannes Raaballe har tidligere præciseret, at det heller ikke er det, der er tale om, hvis man som kunde i stedet benytter et vilkårligt pengeinstitut, der dog ikke må være Nykredit Bank, til at finansiere aktiekøbet. Men Finanstilsynet fastslår nu over for Ugebrevet, at der ikke er de begrænsninger i loven, som Nykredit har vurderet.

...

Men mulighederne går faktisk et skridt videre. For når der i § 46 stk. 2 står, at et pengeinstitut ikke samtidig må lånefinansiere en kundes køb af aktier i det pågældende pengeinstitut, så skal det forstås på selskabsniveau, og ikke på koncernniveau. Et pengeinstitut må altså ikke lånefinansiere samtidigt køb af aktier i pengeinstituttet.

Men pengeinstituttet må gerne finansiere køb af aktier i andet end lige præcis pengeinstituttet. Det fremgår her af, at Finanstilsynet ikke mener, der er et problem med modellen ifht. at efterleve reglerne, idet Nykredit A/S er et finansielt holdingselskab og ikke omfattet af forbuddet i lov om finansiell virksomhed.”

Det vil, som Forbrugerrådet Tænk læser det, betyde, at en bank helt lovligt vil kunne yde lån til køb af bankens egne aktier – og endda stille krav om det som forudsætning for andre engagementer – hvis blot banken har et børsnoteret holdingselskab som ejer af selve banken. Alternativt kunne banken have et helejet finansieringsselskab, som alene beskæftigede sig med rådgivning og udlån til køb af bankens egne aktier.

Som historien om bl.a. Roskilde Bank viser, kan det gå grueligt galt, hvis en bank i problemer søger at løse disse ved at få tilført kapital fra sine kunder. Netop i denne situation, hvor banken vil være mest interesseret i at få kunderne til at købe aktier, vil disse aktiekøb være aller mest risikable. Det var baggrunden for, at adgangen til en sådan fremgangsmåde blev begrænset efter finanskrisen.

Vi opfatter ikke den beskrevne fremgangsmåde som i overensstemmelse med intentionen i de regelstramninger, der er lavet fra politisk side efter finanskrisen. Og vi vil derfor opfordre dig til at overveje, om reglerne på området er hensigtsmæssige fra et forbrugerperspektiv og for sektoren som helhed, eller om der er behov for justering af reglerne.

Vi har sendt kopi af dette brev til Folketingets Erhvervsudvalg og Finanstilsynet.

Med venlig hilsen

Anja Philip
Formand

Lars Pram
Direktør